

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบเปิดและได้ใช้ระบบการค้าเสรีมาเป็นเวลานาน ประกอบกับมีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างมีแบบแผนและต่อเนื่องกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทำให้มีการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งด้านการผลิต การค้า และบริการ โดยมุ่งเน้นพัฒนาด้านอุตสาหกรรมเป็นหลัก ซึ่งแนวความคิดการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมในประเทศไทยได้เริ่มต้นมานานกว่าสามทศวรรษ อุตสาหกรรมไทยได้พัฒนาจากการผลิต เพื่อทดแทนการนำเข้ามาเป็นการผลิตเพื่อส่งออก จากการผลิตที่ใช้แรงงานและเทคโนโลยีระดับต่ำมาเป็นการผลิตสินค้าที่ใช้ทุนและเทคโนโลยีที่สูง

วิสาหกิจหรือธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (small and medium enterprises: SMEs) เป็นกิจการที่เริ่มจากการผลิตสินค้าและบริการ อันเนื่องมาจากทักษะที่หลากหลาย มีกระบวนการผลิตแบบยืดหยุ่นที่สอดคล้องกับวิถีของคนในชุมชน ส่วนใหญ่ใช้วัตถุดิบภายในประเทศไม่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ไม่ต้องพึ่งพาโรงงานหรือกิจการขนาดใหญ่ โดยที่ผลผลิตสินค้าบริการของหลายกิจการเป็นที่ยอมรับของตลาดผลิตสินค้าได้มาตรฐานสากล สามารถสร้างรายได้นำเงินตราเข้าประเทศ โดยจุดเด่นของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ว่าเป็นใช้เงินทุนประกอบการไม่มากหรือใช้เงินในขอบเขตที่ไม่เกินความสามารถของสถาบันการเงินในปัจจุบันจะรับได้ ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีอยู่ทั้งในภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรมและภาคการบริการ รวมตัวอยู่ในชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศทั้งในชนบท และในเมือง ส่วนใหญ่อาศัยแรงงานจากชุมชนในพื้นที่และเขตใกล้เคียงกับที่ตั้งของกิจการ ซึ่งเกื้อกูลให้ชุมชนเลือกกระบวนการสร้างความมั่งคั่งได้ตามศักยภาพของแต่ละชุมชนเป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้ชุมชนมีความเข้มแข็งยืนหยัดอยู่ได้ ที่สำคัญธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นเครื่องมือของชุมชนในการนำสินค้าและบริการเข้าสู่ตลาดโลกในยุคโลกาภิวัตน์ได้ตามความถนัดโดยไม่ถูกกำหนดบทบาท รวมทั้งเป็นกลไกรองรับความผันผวนของระบบเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

รูปแบบการค้าเงินธุรกิจของไทย จะพบว่าธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นรูปแบบธุรกิจที่มีอยู่แล้วตั้งแต่ในอดีต แต่ธุรกิจดังกล่าวไม่ได้ได้รับความสนใจหรือได้รับการ

สนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐมากนัก เมื่อธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประสบผลสำเร็จ
อย่างเห็นได้ชัดเป็นผลให้รัฐบาลหันมาให้ความสำคัญและออกมาตรการต่าง ๆ อย่างจริงจังเพื่อนำ
มาใช้ในการพัฒนาการดำเนินธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถออกสู่ตลาดโลกใน
ยุคโลกาภิวัตน์ที่ทุกอย่างพร้อมที่จะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้ ส่งผลให้มีผู้ประกอบการ
รายใหม่ ๆ สนใจและหันมาลงทุนดำเนินธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มมากขึ้น และสิ่งที่
หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ตามมาคือ ปัญหาและอุปสรรคบางส่วนที่ส่งผลให้การประกอบธุรกิจขนาดกลาง
และขนาดย่อมประสบกับปัญหาในการดำเนินธุรกิจ

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงอุปสรรคการดำเนินธุรกิจ SMEs ของผู้ประกอบการ ใน
อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้เล็งเห็นความสำคัญของธุรกิจ
SMEs และนำความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยไปปรับปรุงการดำเนินธุรกิจและเผยแพร่ข้อมูล เพื่อ
ประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมของ
ประเทศไทยต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ SMEs ของผู้ประกอบการในอำเภอเมือง
จังหวัดระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ SMEs ของผู้ประกอบการ จำแนกตาม
ข้อมูลผู้ประกอบการ

สมมติฐานของการวิจัย

อุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ SMEs ของผู้ประกอบการ จำแนกตามข้อมูลผู้ประกอบการ
แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ อุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ SMEs ของ
ผู้ประกอบการในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นผู้ประกอบธุรกิจ SMEs ในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำนวน 200 คน (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจังหวัดระยอง, มิถุนายน 2553) เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (1970, p.608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 132 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) คือ ข้อมูลผู้ประกอบการ ประกอบด้วย

- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา
- รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
- ประสบการณ์ทำธุรกิจ
- รูปแบบของธุรกิจ
- ประเภทของธุรกิจ

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) คือ อุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ SMEs ประกอบด้วย

- ด้านการจัดการ
- ด้านการตลาด
- ด้านการเงิน
- ด้านการบริหารบุคคล
- ด้านการผลิต

3. ขอบเขตด้านเวลา

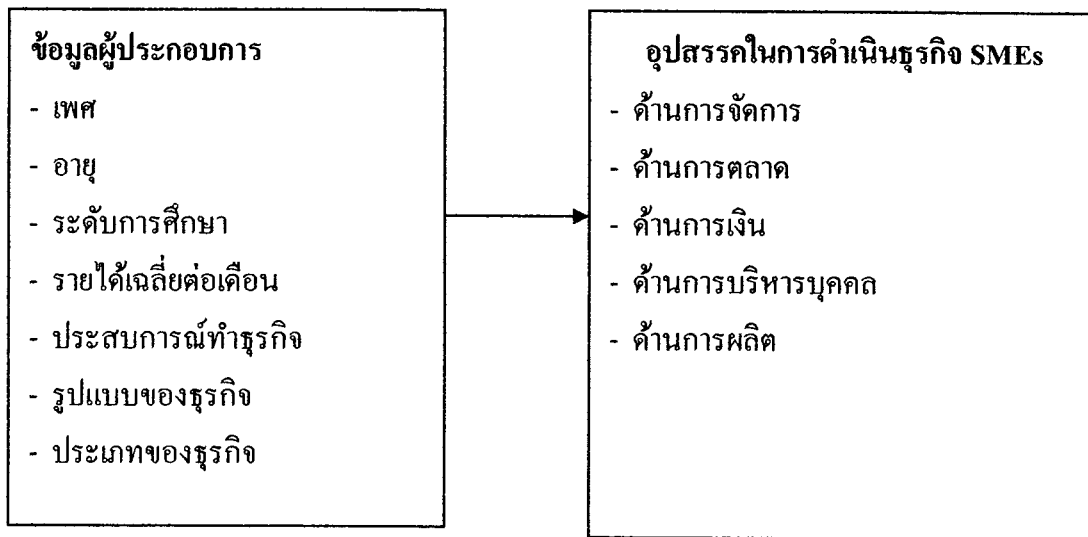
ระหว่างเดือน สิงหาคม ถึงเดือน ตุลาคม 2553

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ SMEs ของผู้ประกอบการในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ SMEs ของ สราวรรณ เรืองกล้า ป้ง (2549) มาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs) หมายถึง การประกอบกิจการเพื่อรายได้ที่ใช้เงินทุนในการประกอบธุรกิจไม่มากนัก เป็นงานอิสระมีขอบเขตการดำเนินงานอยู่ในท้องถิ่น ตลาดในการจำหน่ายและบริการไม่กว้างขวางนัก

การดำเนินธุรกิจ SMEs หมายถึง การที่ผู้ประกอบการหรือบุคคลจัดตั้งองค์การกิจการขึ้นมา ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการหาโอกาสทางกิจการใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา เพื่อนำมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลคุ้มค่าในเชิงพาณิชย์ เป็นผู้ที่มิเป้าหมายในการค้นหา มีการวางแผนอย่างรอบคอบ และตัดสินใจตามกระบวนการประกอบกิจการ ประกอบด้วย การจัดการ การตลาดการเงิน การบริหารบุคคล และการผลิต

ด้านการจัดการ หมายถึง ศิลปะในการใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ขององค์กรและนอกองค์กรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม

ด้านการตลาด หมายถึง การศึกษาและสำรวจแนวโน้มความต้องการตลาดของลูกค้า กลุ่มเป้าหมาย และการรับคำสั่งซื้อ และกิจกรรมอื่นทำให้สินค้าและบริการจากระบบผลิตมาสู่ระบบบริโภค โดยตอบสนองความต้องการและความพอใจของผู้บริโภคภายใต้ระบบผลตอบแทนที่ธุรกิจพอใจ

ด้านการเงิน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผน การจัดหาเงินทุน การจัดสรรเงินทุน เพื่อใช้สำหรับในการดำเนินงานทางธุรกิจ

ด้านทรัพยากรบุคคล หมายถึง เลือกสรรคนที่มีความรู้ความสามารถมาปฏิบัติงาน และจัดการดูแลให้บุคคลเหล่านั้นปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายขององค์กร

ด้านการผลิต หมายถึง การจัดซื้อ การจัดหาวัตถุดิบ การผลิตสินค้าหรือบริการ รวมไปถึงการบรรจุและจัดส่ง โดยใช้เทคโนโลยี เครื่องมือและอุปกรณ์ เพื่อให้การผลิตมีคุณภาพดี รวดเร็ว ทันเวลาและมีต้นทุนต่ำ

อุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ SMEs หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินธุรกิจของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ข้อมูลผู้ประกอบการ หมายถึง ข้อมูลของผู้ประกอบการเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ทำธุรกิจ รูปแบบของธุรกิจ ประเภทของธุรกิจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลจากการศึกษาสามารถนำเสนอให้ผู้ประกอบการ SMEs รายใหม่ใช้สำหรับเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมในการประกอบการให้ดียิ่งขึ้น

2. ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบการ ใช้สำหรับตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจ และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาธุรกิจให้มีความเข้มแข็ง พร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคต

3. ผลจากการศึกษาผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการสามารถใช้เป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการนำไปปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานของผู้ประกอบการ หรือเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา อุปสรรคในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. สำหรับผู้ที่สนใจในการดำเนินธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และผู้สนใจทั่วไป สามารถนำผลจากการศึกษาไปใช้ประโยชน์ ในการอ้างอิงต่าง ๆ เพื่อประกอบความรู้ความเข้าใจให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น